

ONTWERP-MARIEN HERSTELPLAN

Advies van de Strategische Adviesraad Landbouw en Visserij, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.salv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@salv.be

Advies	op eigen initiatief	
Wettelijke basis	Oprichtingsdecreet SALV 6 juli 2007	
Goedkeuring raad	22 juni 2026	
Kopie aan	Hilde Crevits – viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenland, Steden- & Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie & Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij; Bart Dochy – voorzitter Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van het Vlaams Parlement; Patricia De Clercq – administrateur-generaal van het Agentschap voor Landbouw en Zeevisserij; Joris Relaes – administrateur-generaal van het Instituut voor Landbouw, Visserij en Voedingsonderzoek (ILVO); Filip Fontaine – directeur van het Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM); Bart Naeyaert – gedeputeerde, bevoegd voor visserij, van de provincie West-Vlaanderen	
Adviesnummer	2026-09	
Dossierhouder	Pieter De Graef	pdgraef@serv.be
Contactpersoon	Koen Carels	kcarels@serv.be

Annelies Verlinden
Federaal minister van Justitie, belast met Noordzee
FINTO
Kruidtuinlaan 50/65
1000 Brussel

Advies. Ontwerp-marien herstelplan

Mevrouw de minister

Voorliggend advies geeft op hoofdlijnen enkele aanbevelingen voor het toekomstige marien herstelplan, als onderdeel van het nationaal herstelplan dat tegen 1 september 2026 bij de Europese Commissie moet worden ingediend. De Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV heeft tijdens zijn zitting van 30 april toelichting verkregen vanuit DG Leefmilieu van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu bij een ontwerp van het marien herstelplan. De TWV geeft in dit advies zijn appreciatie aan voor de betrokkenheid tot dusver en de geplande participatieve aanpak voor de concretisering en uitwerking van herstelmaatregelen. Naast enkele procesmatige aanbevelingen geeft het advies ook aanbevelingen met betrekking tot inhoudelijke krijtlijnen van het marien herstelplan.

De TWV behandelde het ontwerpadvies tijdens haar zitting van 16 juni 2026 en keurde via schriftelijke procedure voorliggend advies in consensus goed op 22 juni 2026, waarna de SALV het automatisch bekrachtigd heeft.

Hoogachtend

Loes Lysens
SALV-voorzitter

Sander Meyns
TWV-voorzitter

Koen Carels
secretaris

Inhoud

Krachtlijnen	5
Procesmatige reflecties en aanbevelingen	5
Reflecties en aanbevelingen bij de inhoudelijke krijtlijnen	5
Situering	6
1. Natuurherstelverordening	6
1.1 Algemeen	6
1.2 Herstel van mariene ecosystemen (art. 5)	6
1.3 Indiening en evaluatie Nationaal herstelplan	8
2. Voorbereiding van het federale ontwerp van marien herstelplan	9
2.1 Vaststellingen	9
2.2 Uitgangspunten	11
Advies	13
Procesmatige reflecties en aanbevelingen	13
Reflecties en aanbevelingen bij de inhoudelijke krijtlijnen	14
Bibliografie	18
Lijst met figuren en tabellen	19

Krachtlijnen

Procesmatige reflecties en aanbevelingen

- **Appreciatie van de betrokkenheid in de voorbereiding van het ontwerp-marien herstelplan tot dusver en de voorziene betrokkenheid voor de concretisering van maatregelen.**
- **Veranker de co-creatieve aanpak tussen de verschillende overheden en de verschillende ruimtegebruikers binnen het BNZ structureel binnen het marien herstelplan met het oog op een gedeelde kennisbasis, een billijke verdeling van de inspanningen en het voorzien in adequate financiering en verdienmodellen.**
- **Zorg voor een gedegen afstemming met de Noordzeelidstaten en met andere actoren op zee, opdat herstelmaatregelen effectief kunnen zijn en elkaar kunnen versterken en opdat ruimte om te vissen gewaarborgd blijft.**

Reflecties en aanbevelingen bij de inhoudelijke krijtlijnen

- **Rol het besliste beleid uit om op die manier aan de doelstelling van de Natuurherstelverordening tot 2030 te voldoen.**
- **Anticipeer op de planperiodes 2040-2050 met gedegen evaluaties van de milieutoestand en bereid herstelmaatregelen co-creatief voor, zodat zij niet alleen het marien milieu versterken, maar ook economisch perspectief bieden voor de visserijsector.**
- **Erken de ervaring en expertise van vissers als *guardians of the sea* en werk als overheid en wetenschap samen met de visserijsector voor de verzameling van data, opdat rapportering en evaluatie kan steunen op de meest recente gegevens.**
- **Voorzie een adequate omgangstrategie rond de impact van klimaatverandering en resulterende veranderingen in het marien milieu op de herstelmaatregelen van het herstelplan.**
- **Erken de inspanningen en engagementen die de visserijsector momenteel neemt en in de toekomst wil nemen in het kader van de duurzaming van het visserijbeheer en de visserijactiviteit. Zet in op de verdere uitrol van precisievisserij:**
 - **Precisievisserij in functie van de bescherming van het marien milieu**
 - **Precisievisserij in functie van visserijbeheer.**

Situering

1. Natuurherstelverordening

1.1 Algemeen

De verordening inzake natuurherstel (kortweg de Natuurherstelverordening) is sinds 18 augustus 2024 van kracht. Deze verordening vloeit voort uit de Europese Green Deal met de EU-Biodiversiteitsstrategie voor 2030 als onderdeel ervan. De Natuurherstelverordening stelt voorschriften vast om bij te dragen aan:¹

- a) het langdurige en duurzame herstel van biodiverse en veerkrachtige ecosystemen in de land- en zeegebieden van de lidstaten door middel van het herstel van aangetaste ecosystemen;*
- b) de verwezenlijking van de overkoepelende doelstellingen van de Unie op het gebied van klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en bodemdegradatieneutraliteit;*
- c) de verbetering van de voedselzekerheid;*
- d) de naleving van de internationale verbintenissen van de Unie.*

De natuurherstelverordening stelt het kader vast waarin de lidstaten doeltreffende en gebiedsgebonden herstelmaatregelen nemen teneinde als Uniedoel minstens 20% van het landoppervlak en minstens 20% van het zeeoppervlak, en uiterlijk in 2050 alle te herstellen ecosystemen te bestrijken.²

1.2 Herstel van mariene ecosystemen (art. 5)

Voor wat de zeegebieden betreft, stelt de Natuurherstelverordening in artikel 5 een aantal tijdsdoelen en oppervlakte-doelen voor het herstel van mariene ecosystemen:

¹ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 1, lid 1.

² [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 1, lid 2.

De lidstaten nemen de herstelmaatregelen die nodig zijn om de niet in goede toestand verkerende oppervlaktes van de in bijlage II opgenomen habitattypen te verbeteren om ze in een goede toestand te brengen. Dergelijke herstelmaatregelen worden genomen.³

a) uiterlijk in 2030, op minstens 30 % van de totale oppervlakte van de groepen 1 tot en met 6 van de in bijlage II opgenomen habitattypen die niet in goede toestand verkeert, zoals gekwantificeerd in het in artikel 15 bedoelde nationale herstelplan;

b) uiterlijk in 2040, op minstens 60 % en uiterlijk in 2050 op minstens 90 % van de oppervlakte van elk van de groepen 1 tot en met 6 van de in bijlage II opgenomen groep habitattypen die niet in goede toestand verkeert, zoals gekwantificeerd in het in artikel 15 bedoelde nationale herstelplan;

c) uiterlijk in 2040, op minstens twee derde van het in punt d) van dit lid vermelde percentage van de oppervlakte van groep 7 van de in bijlage II opgenomen habitattypen die niet in goede toestand verkeert, zoals gekwantificeerd in het in artikel 15 bedoelde nationale herstelplan; en

d) uiterlijk in 2050, op een overeenkomstig artikel 14, lid 3, bepaald percentage van de oppervlakte van groep 7 van de in bijlage II opgenomen habitattypen die niet in goede toestand verkeert, zoals gekwantificeerd in het in artikel 15 bedoelde nationale herstelplan.

Verder geeft artikel 5 aan dat:⁴

- lidstaten herstelmaatregelen dienen te nemen om bepaalde habitattypen (bijlage II, groepen 1-6) opnieuw te ontwikkelen in gebieden waar die habitattypen niet voorkomen, ten einde de gunstige referentieoppervlakte voor die habitattypen te realiseren. (lid 2-4)
- lidstaten herstelmaatregelen dienen te nemen voor de mariene habitats van bepaalde soorten in de Natuurherstelverordening en in de habitatrichtlijn en van in het wild levende vogels onder de vogelrichtlijn. (lid 5)
- de vaststelling van de meest geschikte gebieden voor herstelmaatregelen wordt gebaseerd op de best beschikbare kennis en de meest recente technische en wetenschappelijke vooruitgang (lid 6), waarbij de lidstaten moeten verzekeren dat de toestand van in de verordening bepaalde gebieden in toenemende mate bekend is. (lid 7)
- rekening wordt gehouden met de noodzaak van betere ecologische samenhang en verbondenheid tussen bepaalde habitattypen in bijlage II en met de ecologische vereisten van bepaalde soorten in die habitattypen. (lid 8)

³ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 5.

⁴ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 5.

- lidstaten maatregelen nemen die tot doel hebben te verzekeren dat in gebieden waar herstelmaatregelen worden genomen, de toestand van habitattypen voortdurend verbetert totdat een goede toestand wordt bereikt en dat de kwaliteit van de habitats van onder lid 5 bepaalde soorten voortdurend verbetert, totdat de voldoende kwaliteit van die habitats wordt bereikt. (lid 9) Buiten Natura 2000-gebieden is deze verplichting niet van toepassing op verslechtering veroorzaakt door overmacht, onvermijdelijke habitattransformaties als rechtstreeks gevolg van klimaatverandering, plannen of projecten van groot openbaar belang zonder mogelijkheid tot minder schadelijke alternatieve oplossingen, en handelingen of nalatigheid van derde landen.
- lidstaten bij de bekendmaking van hun nationale plannen de nodige maatregelen nemen ter voorkoming van een significante verslechtering van habitattypen. (lid 10) Buiten Natura 2000-gebieden is deze verplichting niet van toepassing op verslechtering veroorzaakt door dezelfde redenen als hierboven.
- binnen Natura 2000-gebieden is het niet nakomen van het verslechteringsverbod gerechtvaardigd door overmacht, onvermijdelijke habitattransformaties als rechtstreeks gevolg van klimaatverandering of plannen of projecten die overeenkomstig de habitatrichtlijn zijn goedgekeurd. (lid 13)
- lidstaten verzekeren een toename van a) de oppervlakte in goede toestand voor habitattypen (bijlage II, groepen 1-6) totdat minstens 90% in een goede toestand verkeert en totdat voor elk habitatype in elke biogeografische regio van de betrokken lidstaat een gunstige referentieoppervlakte is bewerkstelligd, b) een toename van de oppervlakte in goede toestand voor habitattypen (bijlage II, groep 7) totdat minstens het in lid 1 bepaalde percentage in goede toestand verkeert tegen 2050.

1.3 Indiening en evaluatie Nationaal herstelplan

Elke lidstaat dient uiterlijk op 1 september 2026 bij de Europese Commissie een ontwerp-nationaal herstelplan in.⁵ Daarna beoordeelt de Commissie dit ontwerp binnen zes maanden na datum van ontvangst. Hierna heeft de lidstaat zes maanden de tijd om het nationale herstelplan te voltooien en definitief bij de Commissie in te dienen.⁶ In het geval nationale herstelplannen instandhoudingsmaatregelen bevatten die in het kader van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB) moeten worden vastgesteld, maken lidstaten ten volle gebruik van de instrumenten waarin het GVB voorziet (bv. maatregelen waarvoor een gezamenlijke aanbeveling of *joint*

⁵ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 16.

⁶ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 17.

recommendation moet worden ingediend en de daarbij horende overlegtermijnen met andere lidstaten en de betrokken adviesraden).⁷

Uiterlijk op 30 juni 2032 en vervolgens uiterlijk op 30 juni 2042 evalueert en herziet elke lidstaat zijn nationale herstelplan en neemt hij er aanvullende maatregelen op. Daarna evalueert elke lidstaat zijn nationale herstelplan minstens om de tien jaar, en herziet hij het zo nodig en neemt hij er aanvullende maatregelen in op.⁸

2. Voorbereiding van het federale ontwerp van marien herstelplan

Tijdens de zitting van de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV kregen de leden een toelichting bij de voorbereiding van het federale ontwerp van herstelplan voor het Belgisch deel van de Noordzee.⁹ Hier volgen enkele vaststellingen in aanloop naar en uitgangspunten bij de opmaak van het ontwerp-marien herstelplan.

2.1 Vaststellingen

- De zesjaarlijkse rapportering over de staat van Belgisch mariene wateren in kader van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie geeft onder meer het volgende aan:¹⁰
 - Aantal en broedsucces van zeevogels neemt af.
 - Niet-commerciële vissen: vooral kustsoorten en gevoelige soorten hebben het moeilijk (haaien, roggen, migrerende vissen)
 - Aantal zeezoogdieren neemt toe. Weliswaar lokale verstoring en bijvangst.
 - Commerciële soorten: bijna 60% van de bestanden wordt duurzaam beheerd en de visserijsterfte neemt af.
 - Onvoldoende herstel van oudere leeftijdsklassen.

⁷ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 18.

⁸ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 19.

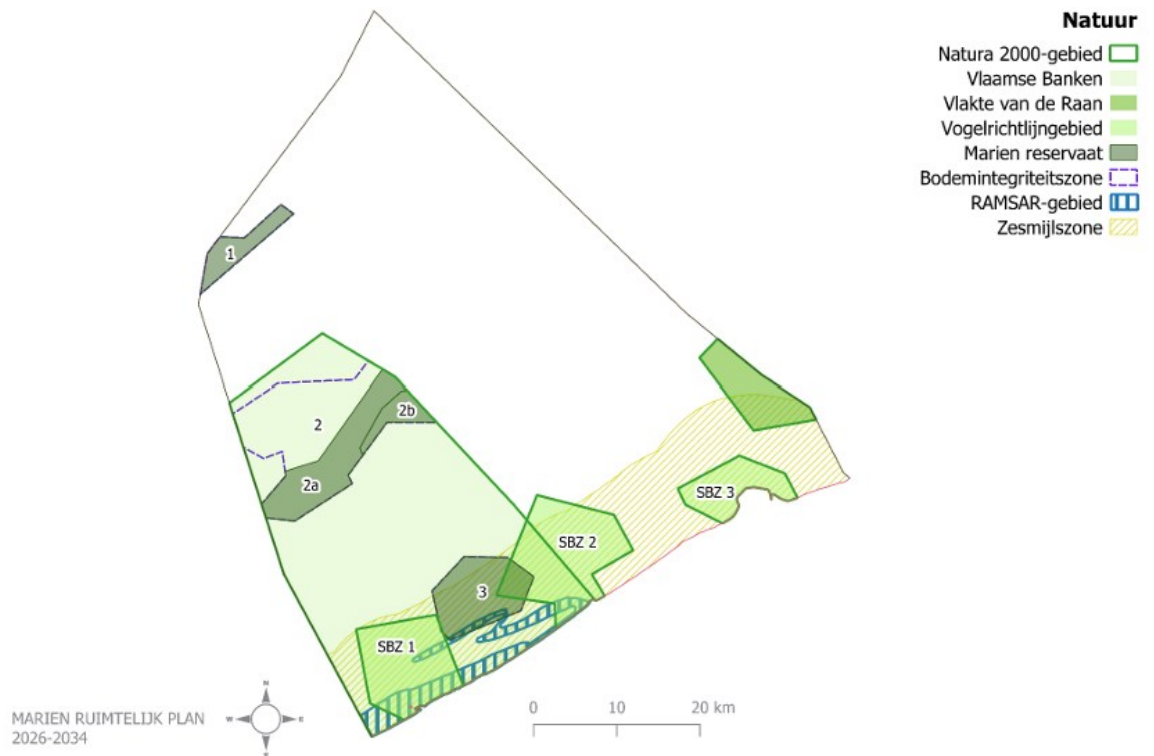
⁹ [TWV-vergadering | SALV](#), 30 april 2026.

¹⁰ Mariene Strategie Deel 1 voor de Belgische mariene wateren, *Staat van Belgische mariene wateren, goede milieutoestand en milieudoelen*, Kaderrichtlijn Mariene Strategie – Artikel 8, 9 en 10, [Belgische Mariene Strategie Art 8-9-10 2025_NL_zbfqhQY.pdf](#).

- Nagenoeg overal treedt verstoring van de bodem op. Het bioturbatiepotentieel, een indicator van het functioneren van het bentisch ecosysteem, neemt af. Sleutelsoorten vertonen geen stijging.
- De algemene trend van de toestand van onze Noordzee is dalend.
- De Noordzee heeft te maken met vele drukken, waarvan habitatverlies en -verstoring (i.e. verandering van de ene naar de andere soort en de onmogelijkheid dat gemeenschappen integreren in het volledige ecosysteem) en eutrofiëring de kernverstoring uitmaakt.
- In uitvoering van artikel 5 over het herstel van mariene ecosystemen uit de Natuurherstelverordening gaat het voor het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) over substraattypes dichter en verder uit de kust, en van verschillende korrelgrootte (zand, slib, grof). Het volledige oppervlak van het BNZ valt onder de te herstellen habitatgroepen van de Natuurherstelverordening. Groep 3 – schelpdierbanken en groep 7 – zachte habitats zijn de habitatgroepen die in België in het herstelplan zullen worden opgenomen
 - Schelpdierbanken:
 - Verdwenen schelpdierbanken moeten worden heringesteld. Hierbij moet 30 – 60 – 100% van de te herstellen oppervlakte tegen respectievelijk 2030-2040-2050 onder herstel worden gebracht.
 - De gunstige referentie-oppervlakte voor grindbedden moet worden bepaald. Dit zal een deel van de grindbedden inhouden waar voorlopig rekening gehouden wordt met een bereik van 100 tot 200 km².
 - Zachte habitats
 - De zachte habitats in het BNZ hebben geen goede milieutoestand. Het percentage te herstellen oppervlakte zachte habitats moet dusdanig worden bepaald dat het voldoende groot is om een goede milieutoestand ervan te bereiken in het BNZ. Er is in dit verband een studie lopende (door ICES, voor TG Seabed van MSFD) die onderzoekt wat de grens is van negatieve beïnvloeding van habitats door activiteiten om nog als 'goed' niet als nefast beschouwd te worden.
- De herstelverplichting slaat op 20% van het BNZ (het federaal regeerakkoord nam het Uniedoel – cf. supra – als doelstelling immers over) en 30% van de schelpdierbanken (cf. Natuurherstelverordening). Met het MRP 2026-2034 en het uitvoeren van de visserijmaatregelen in kader van de bodemintegriteitszones kan de doelstelling voor 2030 in principe worden bereikt.
 - 10% strikte bescherming (die als doelstelling van de EU-Biodiversiteitsstrategie 2030 vermeld wordt in overwegende (10) van de Natuurherstelverordening.) kan worden bereikt via de mariene reservaten en een gedeelte binnen de afbakening van het prinses Elisabethenergiepark waar visserijmaatregelen in het kader van

bodemintegriteitszones zijn voorzien. De focus ligt hierbij op het beschermen van zeebodemplastoring en is reeds voorzien binnen het marien ruimtelijk plan (MRP) 2026-2034.

- Het Natura 2000-gebied in het BNZ omvat zo'n 37% van het BNZ. Hiermee is in principe aan de 30% beschermingsdoelstelling voldaan.

Figuur 1. Natuur binnen het Belgisch deel van de Noordzee. Bron: Bijlage 4 bij het koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2026 tot 2034 in de Belgische zeegebieden.

- Er wordt een socio-economische kosten-batenanalyse opgemaakt.
- Het federale ontwerp-marien herstelplan zal met de gewestelijke ontwerp-herstelplannen moeten inschuiven in één nationaal ontwerp-nationaal herstelplan. Tegelijkertijd met de eerste revisie van het ontwerp-herstelplan door de Europese Commissie zal een publieksraadpleging gehouden worden.

2.2 Uitgangspunten

- Het BNZ omvat tegelijkertijd een balans tussen een natuurlijk systeem en een productief systeem. Omwille van het productieve is het niet de bedoeling om te gaan naar een volledig natuurlijk systeem, maar de druk moet wel naar beneden. Natuurherstel omvat met andere woorden een zeer breed spectrum.
- De herstellprioriteiten in het BNZ oriënteren zich op: oesterriffen, grindbedden, sabellaria-riffen en lanicerriffen. Dit vormen basishabitats die voor kraamkamers, voedsel en schuilplaatsen zorgen voor andere soorten.

- Oesterriif- en grindbedherstel zou prioriteit toegekend krijgen in het ontwerp-herstelplan. Er wordt daarbij verwezen naar het project Belreefs (kleibakstenen met oesterbroed worden neergelegd met als bedoeling dat deze kleibakstenen uiteindelijk vergaan en vervangen zijn door oesterriffen.)¹¹ en Blue Connect (beoogt om via samenwerking tussen mariene beschermde gebieden, overheden, bedrijven en lokale gemeenschappen een systematische aanpak voor mariene bescherming te implementeren).¹²
- Het ontwerp-marien herstelplan wil (herstel)maatregelen voorbereiden die drukken op het marien milieu vanuit diverse actoren op zee wil verminderen. Dit gaat ruimer dan visserij. Zo zijn er maatregelen onderzocht voor onder andere zandontginning, scheepvaart, baggeren...
- Specifiek met betrekking tot visserij zou het ontwerp-marien herstelplan volgende maatregelen opnemen:
 - Tegen 2030:
 - Mariene reservaten invoeren en bodemintegriteitszones met visserijmaatregelen instellen (i.e. beslist beleid),
 - Actief herstel door vissers in de praktijk testen,
 - Samenwerken rond visserij en natuurherstel: dit wil een co-creatiemaatregel zijn, waarbij samen gezocht wordt naar mogelijke maatregelen en deze maatregelen uitwerken in samenwerking met de visserijsector, Vlaamse overheid en ILVO. Deze samenwerking krijgt nu reeds vorm in afstemming met het Convenant voor duurzame visserij 2026-2030 'Vissers aan het roer richting vernieuwing' waarbinnen een werkgroep natuurherstel wordt opgericht (met een eerste bijeenkomst in juni 2026),
 - Kennis over waardevolle habitats, bescherming en natuurherstel verwerken in visserijopleidingen,
 - Onderzoek naar precisievisserij.
 - Tegen 2040-2050:
 - Implementatie van wat er uit de eerste fase naar voor komt (i.e. herstelplan tot 2030),
 - Stimuleren van precisievisserij om gevoelige zones te mijden, indien uit onderzoek blijkt dat dit herstel toelaat,
 - Verduurzaming van visserijtechnieken op meer dynamische bodems.

¹¹ FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, *Pilootproject wil Belgische oesterriffen herstellen*, [Pilootproject wil Belgische oesterriffen herstellen | FOD Volksgezondheid](#), 3 juli 2024.

¹² KBIN, *Blue Connect*, [BLUE CONNECT – MARECO](#), 2024-2028.

Advies

De SALV deelt zijn reflecties en aanbevelingen bij de voorbereiding van het ontwerp van marien herstelplan op in twee onderdelen, namelijk reflecties en aanbevelingen bij respectievelijk het proces en de inhoudelijke krijtlijnen.

Procesmatige reflecties en aanbevelingen

[1] De SALV apprecieert de betrokkenheid in de voorbereiding van het ontwerp-marien herstelplan tot dusver en de verdere betrokkenheid die voorzien wordt voor de concretisering van maatregelen. De Natuurherstelverordening, die sinds 24 juni 2024 van kracht is, vraagt dat lidstaten hun ontwerp-nationale herstelplannen voorbereiden en indienen bij de Europese Commissie tegen 1 september 2026. Artikel 14 van de verordening vereist dat lidstaten hun herstelplannen op open, transparante, inclusieve en doeltreffende wijze voorbereiden en dat het publiek, waaronder alle belanghebbenden, in een vroeg stadium reële mogelijkheden tot inspraak krijgen in de voorbereiding.¹³ Tijdens de zitting van de Technische Werkcommissie Visserij (TWV) van de SALV van 1 april 2025 verzorgde de federale administratie een toelichting bij de voorbereidingen tot ontwerp-marien herstelplan voor het Belgisch deel van de Noordzee (BNZ) in uitvoering van de Natuurherstelverordening.¹⁴ Een jaar later, tijdens de TWV-zitting van 30 april 2026, bracht de federale administratie een uiteenzetting van het ontwerp-marien herstelplan en waar het tot 2030 en tot 2040-2050 op wil inzetten (cf. titel 2. onder het luik situering van dit advies).¹⁵ Tijdens deze laatste toelichting werd duidelijk dat het ontwerp-marien herstelplan maatregelen op hoofdlijnen zal bevatten en dat nog verdere betrokkenheid en samenwerking met onder meer de visserijsector zal volgen voor de concretisering en implementatie van maatregelen.

[2] Veranker de co-creatieve aanpak tussen de verschillende overheden en de verschillende ruimtegebruikers binnen het BNZ structureel binnen het marien herstelplan met het oog op een gedeelde kennisbasis, een billijke verdeling van de inspanningen en het voorzien in adequate financiering en verdienmodellen. Momenteel worden reeds de eerste stappen ondernomen om samenwerkingen tussen de overheden en de stakeholders op te zetten voor de concretisering en implementatie van maatregelen (o.a. binnen de werking van het Convenant voor Duurzame Visserij, wanneer het specifiek de visserijsector betreft). De SALV waardeert zulke co-creatieve aanpak. De adviesraad vraagt dan ook om deze aanpak niet enkel met betrekking tot de visserijsector uit te bouwen, maar ook ruimer te zien over de verschillende ruimtegebruikers binnen het BNZ (o.m. offshore energie, blauwe economie) en de betrokken federale en gewestelijke overheden. Deze ruimere co-creatieve aanpak moet bijdragen aan een

¹³ [Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#), artikel 14, lid 20.

¹⁴ [TWV-vergadering | SALV](#), 1 april 2025.

¹⁵ [TWV-vergadering | SALV](#), 30 april 2026.

gedeelde kennisbasis (*ocean literacy*) en actief natuurherstel met de totstandkoming van gedragen, effectieve herstelmaatregelen, waarbij de gevraagde inspanningen op een billijke manier over de betrokken actoren kunnen worden verdeeld en er de nodige financiering en verdienmodellen rond kunnen worden voorzien (zie ook [5]). Co-existentie en meervoudig ruimtegebruik moeten hierbij een uitgangspunt vormen waar mogelijk, weliswaar conform de afspraken binnen het marien ruimtelijk plan 2026-2034 (cf. [4]). De adviesraad denkt bijvoorbeeld aan specifieke visserijmogelijkheden binnen de zones voor energiewinning, rekening houdend met de natuurdoelen die in de energiewinningszones in Natura 2000-gebied primeren.

[3] Zorg voor een gedegen afstemming met de Noordzeelidstaten en met andere actoren op zee, opdat herstelmaatregelen effectief kunnen zijn en elkaar kunnen versterken en opdat ruimte om te vissen gewaarborgd blijft. Het BNZ vormt slechts een klein onderdeel van de gehele Noordzee ($\pm 0,6\%$). Een gedegen afstemming met de Noordzeelidstaten is volgens de SALV aangewezen; niet enkel om de effectiviteit van herstelmaatregelen te verzekeren, maar ook om de toegang tot de belangrijke visgebieden voor onze visserijsector te waarborgen. Net zo goed is daarvoor een gecoördineerde afstemming met derde landen (Verenigd Koninkrijk, Noorwegen) nodig. Daarnaast is er ook voldoende afstemming nodig tussen de traditionele ruimtegebruikers op zee (zoals de visserijsector) en nieuwe actoren op zee met een impact op het marien milieu (waaronder de zones voor energiewinning), opdat koppelkansen kunnen gevonden worden voor monitoring van de milieutoestand, de ontwikkeling van herstelmaatregelen (inclusief de zoektocht naar financiering en verdienmodellen daarvoor) en een correcte toepassing van het principe van meervoudig ruimtegebruik, waarbij visserij zijn plaats verdient in de mariene ruimte. Bestaande overlegplatformen kunnen hiervoor verder uitgerust en benut worden, waar de SALV reeds eerder de aandacht op vestigde.¹⁶

Reflecties en aanbevelingen bij de inhoudelijke krijtlijnen

[4] Rol het besliste beleid uit om op die manier aan de doelstelling van de Natuurherstelverordening tot 2030 te voldoen. De SALV stelt vast dat het marien ruimtelijk plan (MRP) 2026-2034 met onder meer de Natura 2000-gebieden, de afbakening van mariene reservaten en de zones voor de bescherming van de bodemintegriteit conform de doelstelling is van de Natuurherstelverordening tot 2030. Over het marien ruimtelijk plan met de afbakening van mariene reservaten en zones voor de bescherming van de bodemintegriteit heeft de SALV in de voorbije jaren geadviseerd.¹⁷ De SALV vraagt om overeenkomstig het marien ruimtelijk plan de mariene reservaten (inclusief handhaving daarop) en de bodemintegriteitszones te implementeren. Met betrekking tot de zones voor energiewinning vraagt de SALV een gecoördineerde aanpak tussen de lidstaten en met derde landen met het oog op de meest ruimtebesparende inplanting van zones voor energiewinning op zee met zo min mogelijk verstoring van visserijgebieden en het marien

¹⁶ SALV, *Advies. Visserij verdient (aandacht voor) zijn plaats in de mariene ruimte*, Brussel, 2025, [SALV_20250926_ADV_Visserij in de mariene ruimte.pdf](#), p. 13-14.

¹⁷ SALV, *Advies. Ontwerp marien ruimtelijk plan 2026-2034*, Brussel, 2024, [SALV_20240708_OADV_MarienRuimtelijk-Plan_2026-2034](#); SALV, *Advies. Naar een balans tussen natuurherstel en een duurzame kustvisserij. Visserijmaatregelen in het Belgisch deel van de Noordzee*, Brussel, 2021, [SALV_20211029_ADV_VisserijmaatregelenBNZ.pdf](#).

milieu en met een natuur-inclusief ontwerp van hernieuwbare energie-installaties als uitgangspunt.¹⁸

[5] Anticipeer op de planperiodes 2040-2050 met gedegen evaluaties van de milieutoestand en bereid herstelmaatregelen co-creatief voor, zodat zij niet alleen het marien milieu versterken, maar ook economisch perspectief bieden voor de visserijsector. Breng tijdig in kaart welke (bijkomende) herstelinspanningen nodig zouden zijn om aan de volgende doelstellingen van de Natuurherstelverordening te voldoen en werk daarvoor de nodige herstelmaatregelen uit in samenspraak met de verschillende ruimtegebruikers op zee, waaronder de visserijsector. Zet in navolging van de proefprojecten die momenteel lopen (bv. Belreefs) verder in op actief natuurherstel (i.c. oesterbankherstel). Uit de toelichting aan de TWV blijkt dat een samenwerking met de visserijsector wordt opgezet, onder meer via het Convenant voor Duurzame Visserij, om mogelijke herstelmaatregelen te verkennen en concreet uit te werken. De SALV waardeert alvast deze beleidsintentie en vraagt dat herstelmaatregelen niet alleen ecologische winst opleveren, maar ook economisch perspectief bieden voor de visserijsector. Dit economische perspectief betreft zowel de eigenlijke visserijactiviteit met de gehele visserijketen (denk bv. aan de verdere uitrol van precisievisserij, de verkenning van economisch rendabele verdienmodellen met alternatieve visserijtechnieken, waaronder passieve visserij) als de versterking van mariene ecosysteemdiensten vanuit de rol van de visserijsector als *guardian of the sea* (denk bv. aan de bestaande initiatieven rond zwerfvuilverzameling op zee, nieuwe initiatieven rond herstel van oesterriffen).

[6] Erken de ervaring en expertise van vissers als *guardians of the sea* en werk als overheid en wetenschap samen met de visserijsector voor de verzameling van data, opdat rapportering en evaluatie kan steunen op de meest recente gegevens. Het rapport over de toestand van de Belgische mariene wateren (2025) geeft een overzicht van de milieutoestand van het Belgisch deel van de Noordzee weer op basis van de meest recent beschikbare wetenschappelijke gegevens.¹⁹ Dit neemt niet weg dat er een verschil kan bestaan tussen de rapportering en evaluatie enerzijds en de sterk evoluerende situatie op zee anderzijds. Zo baseert het rapport zich voor wat de monitoring van de visbestanden betreft op ICES data van 2023. Op de data die ICES hanteert om aanbevelingen te formuleren voor de bepaling van de TAC's, zit op zich een *time lag* van ongeveer 2 jaar. Deze tijds kloof contrasteert met de sterk evoluerende situatie op zee op korte termijn en maakt dat de visserijbeleidsrealiteit niet steeds strookt met de visserijpraktijkrealiteit. Het zijn immers de vissers die op zee vertoeven die veranderingen op korte termijn snel opmerken. Mogelijkheden rond realtime dataverzameling, die momenteel breed uitgerold zijn binnen de Vlaamse visserijsector, maken het mogelijk om met onderzoek en beleid veel tijdiger en proactiever op ontwikkelingen in te spelen. Samenwerking met de visserijsector moet

¹⁸ Zie onder meer eerdere adviezen van de SALV: SALV, *Advies. Visserij verdient (aandacht voor) zijn plaats in de mariene ruimte*, Brussel, 2025, [SALV_20250926_ADV_Visserij_in_de_mariene_ruimte.pdf](#), p. 14; SALV, *Advies. Visserij-inclusieve ruimtelijke planning op zee*, Brussel, 2022, [SALV_20221125_ADV_visserij-inclusieve_ruimtelijke_planning](#), p. 7-11; SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, [SALV_20210625_ADV_2021-06_RuimteOmTeVissen.pdf](#), p. 15.

¹⁹ Mariene Strategie Deel 1 voor de Belgische mariene wateren, *Staat van Belgische mariene wateren, goede milieutoestand en milieudoelen*, Kaderrichtlijn Mariene Strategie – Artikel 8, 9 en 10, [Belgische Mariene Strategie Art 8-9-10 2025_NL_zbfqhQY.pdf](#).

dan ook door het beleid en onderzoek opgenomen worden, opdat het gecreëerde ecosysteem van *realtime* dataverzameling aan boord kan renderen voor zowel milieu als visserij.²⁰ Naast de visserijsector kan ook nagegaan worden in hoeverre andere ruimtegebruikers op zee kunnen betrokken worden bij de verzameling van data.

[7] Voorzie een adequate omgangstrategie rond de impact van klimaatverandering en resulterende veranderingen in het marien milieu op de herstelmaatregelen van het herstelplan.

[8] Erken de inspanningen en engagementen die de visserijsector momenteel neemt en in de toekomst wil nemen in het kader van de verduurzaming van het visserijbeheer en de visserijactiviteit. Zet in op de verdere uitrol van precisievisserij. De SALV herhaalt deze aanbeveling uit zijn prioriteitennota visserij 2024-2029 omwille van de onmiddellijke relevantie ervan voor het mariene herstelplan. De visserijsector – zee- én landzijde – investeren, innoveren en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen om visserijbeheer en visserijactiviteit verder te verduurzamen. De sector doet dit in nauwe samenwerking met onderzoeksinstituten (ILVO), zodat innovaties op vlak van visserijbeheer en visserijactiviteit wetenschappelijk onderbouwd zijn. Volgende voorbeelden illustreren de meerwaarde van precisievisserij voor zowel het duurzame beheer van visbestanden als voor de bescherming van het marien milieu:²¹

- a. Precisievisserij in functie van de bescherming van het marien milieu.** De visserijsector zet verdere stappen op het vlak van duurzame visserijactiviteit door steeds nauwkeuriger te kunnen navigeren en datagebaseerd de gewenste visgronden te kunnen bepalen. Precieze positiebepaling in combinatie met de wendbaarheid van de mobiele visserijtechnieken van onze vissersvaartuigen zorgen ervoor dat de bodems die het meest gevoelig zijn voor beroering ontweken kunnen worden.²² Hiermee kan de visserijsector een voorsprong nemen op het vlak van de bescherming en versterking van mariene ecosysteemdiensten, die voor andere bodemverstorende activiteiten op zee (vb. zandwinning) minder evident zijn. De SALV vraagt dan ook om ernaar te streven zulke activiteiten uit te faseren in Natura 2000-gebieden (cf. zone 2 zand- en grindontginning binnen MRP 2026-2034), zodat de inspanningen met behulp van precisievisserij niet teniet worden gedaan door andere bodemverstorende activiteiten.
- b. Precisievisserij in functie van visserijbeheer.** Naast innovaties in het net om de selectiviteit van vangsten te verhogen, biedt *realtime* dataverzameling aan boord (cf. project VISTOOLS) de mogelijkheid om preciezer en gericht bepaalde visgronden in bepaalde periodes van het jaar te bevissen (of net niet). Dit niet enkel in functie van een economisch

²⁰ SALV, Advies. Prioriteitennota Visserij 2024-2029, Brussel, 2024, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#).

²¹ SALV, Advies. Prioriteitennota Visserij 2024-2029, Brussel, 2024, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#), p. 14.

²² Toelichting ILVO-onderzoek rond precisievisserij op TWV van 28 januari 2025: [TWV-vergadering | SALV](#), 28 januari 2025.

optimale visreis, maar tevens in functie van een optimaal beheer en opvolging van visbestanden. Internationaal onderzoek zet verder in op de combinatie van digitalisering en artificiële intelligentie met innovaties in visserijtechnieken om bijvangst van kwetsbare soorten en jonge vis te beperken.²³

Zowel op het vlak van het visserijonderzoek (ILVO) als op het vlak van uitvoering in de praktijk (cf. uitrol van VISTOOLS over het merendeel van de vloot) is de uitrol van precisievisserij praktijkrijp om op grotere schaal getest en toegepast te worden.

²³ ILVO, *EcoCatch: digitale oplossingen voor bijvangst in de Baltische Zee en de Noordzee*, [EcoCatch - ILVO Vlaanderen](#), website geraadpleegd op 19 mei 2026.

Bibliografie

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, *Pilootproject wil Belgische oesterriffen herstellen*, [Pilootproject wil Belgische oesterriffen herstellen | FOD Volksgezondheid](#), 3 juli 2024.

ILVO, *EcoCatch: digitale oplossingen voor bijvangst in de Baltische Zee en de Noordzee*, [EcoCatch - ILVO Vlaanderen](#), website geraadpleegd op 19 mei 2026.

KBIN, *Blue Connect*, [BLUE CONNECT – MARECO](#), 2024-2028.

Mariene Strategie Deel 1 voor de Belgische mariene wateren, *Staat van Belgische mariene wateren, goede milieutoestand en milieudoelen*, Kaderrichtlijn Mariene Strategie – Artikel 8, 9 en 10, [Belgische Mariene Strategie Art 8-9-10 2025 NL_zbfqhY.pdf](#).

SALV, *Advies. Ontwerp marien ruimtelijk plan 2026-2034*, Brussel, 2024, [SALV_20240708_OADV_MarienRuimtelijkPlan_2026-2034](#).

SALV, *Advies. Naar een balans tussen natuurherstel en een duurzame kustvisserij. Visserijmaatregelen in het Belgisch deel van de Noordzee*, Brussel, 2021, [SALV_20211029_ADV_Visserijmaatregelen-BNZ.pdf](#).

SALV, *Advies. Prioriteitennota Visserij 2024-2029*, Brussel, 2024, [SALV_20231006_OADV_Prioriteitennota_Visserij_20242029](#).

SALV, *Advies. Ruimte om te vissen*, Brussel, 2021, [SALV_20210625_ADV_2021-06_RuimteOmTeVis-sen.pdf](#).

SALV, *Advies. Visserij-inclusieve ruimtelijke planning op zee*, Brussel, 2022, [SALV_20221125_ADV_visserij-inclusieve ruimtelijke planning](#).

SALV, *Advies. Visserij verdient (aandacht voor) zijn plaats in de mariene ruimte*, Brussel, 2025, [SALV_20250926_ADV_Visserij_in_de_mariene_ruimte.pdf](#).

[Verordening \(EU\) 2024/1991 van het Europees Parlement en de Raad van 24 juni 2024 inzake natuurherstel en tot wijziging van Verordening \(EU\) 2022/869 \(Voor de EER relevante tekst\)](#).

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

Figuur 1. Natuur binnen het Belgisch deel van de Noordzee. Bron: Bijlage 4 bij het koninklijk besluit tot vaststelling van het marien ruimtelijk plan voor de periode van 2026 tot 2034 in de Belgische zeegebieden.....	11
--	----